

[уклад. Р. С. Жданова ; наук. ред. П. І. Рогова ; літ. ред. Г. М. Лисиця ; відп. ред.: В. О. Кононенко, С. О. Басенко]. – К. : [б. в.], 2005. – 124 с.

37. *Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України* : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України, Київ. нац. екон. ун-т ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Черняєва Г. К. та ін. ; наук. ред. Рогова П. І. ; наук. консультант Чорна К. І.]. – К. : [б. в.], 2002. – 141 с.

38. *Формування інформаційної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів* : наук.-метод. рек. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Рубан А. І. ; наук. консультант Чепуренко Я. О. ; наук. ред.: Рогова П. І., Лутовинова В. І. – К. : [б. в.], 2006. – 63 с. – (Шкіл. б-ка плюс, 2006, № 11/12).

39. *М. Д. Ярмаченко* – вчений-педагог, академік, перший президент АПН України : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ; [упоряд.: Вербова В. В., Горбенко Н. А. ; відп. за вип. Букшина Т. Ф. ; ред. Бабич Є. К.]. – К. : [б. в.], 2002. – 32 с. – (Серія «Академіки АПН України»; вип. 1).

УДК 02:005.94](477-2/-3)

Л. В. Зініченко, методист Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З БІБЛІОТЕЧНИМИ КАДРАМИ

Стаття розкриває роль Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів у науково-методичному супроводі діяльності регіональної освітньої системи, мета якого полягає у досягненні якісно нового рівня задоволення потреб педагогічного спрямування.

Ключові слова: *Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів, дистанційне навчання, курсове підвищення кваліфікації, професійна майстерність, бібліотечно-інформаційні медіа-центри, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, адресна методична допомога, впровадження передового досвіду.*

Бібліотеки освітянської галузі є важливим чинником інноваційного розвитку педагогічної науки, освіти і практики та підвищення фахової майстерності освітян України. На сучасному етапі їхня діяльність спрямована на реформування, оновлення змісту і форм бібліотечної роботи.

У 2006–2007 навчальному році з метою забезпечення рівного доступу всіх учасників навчально-виховного процесу (учнів, батьків, педагогів) області до інформаційних та освітніх ресурсів Київським обласним інститутом післядипломної освіти педагогічних кадрів (КОПОПК) було розроблено Концепцію розвитку інформаційно-навчального середовища системи освіти Київської області. В Концепції визначено мету, яка полягає у формуванні доступної та якісної системи освіти, що відповідає вимогам суспільства, яке динамічно розвивається, запитам особистості, проблемам держави й області у розвитку освіти Київської області [1].

З березня 2007 р. розпочав своє існування й веб-портал Інституту (www.kristti.com.ua), який призначений надавати педагогічним працівникам не тільки широкий спектр інформації з різних напрямів діяльності Інституту, а й забезпечувати спілкування його відвідувачів. До нього звертається значна кількість віртуальних відвідувачів. Портал Інституту містить 366 сторінки, на яких представлено інформацію про діяльність регіональної освітньої системи за такими напрямками:

- навчально-методична робота (підвищення кваліфікації педагогів на курсах за різними формами навчання, включаючи дистанційну);
- науково-методична діяльність Інституту (підвищення кваліфікації освітян під час проведення методичних заходів, професійних конкурсів, організації дослідно-експериментальної роботи; пропагування передового досвіду; висвітлення діяльності науково-методичної ради);
- наукова робота (науково-дослідницька діяльність, міжнародна співпраця, діяльність вченої ради Інституту, проведення наукових заходів);
- видавнича справа (її зміст і напрями);
- інформаційно-бібліотечний ресурс (бази даних, видання педагогічного призначення).

З метою досягнення якісно нового рівня задоволення потреб педагогів, науковців, керівників навчальних закладів і наукових установ, працівників Міністерства освіти і науки України, інших міністерств і відомств щодо повноти й оперативності надання наукової, методичної, правової та іншої інформації з 2006 року започатковано видання науково-методичного електронного педа-

гогічного журналу «Народна освіта» (www.kristti.com.ua). Окрім того, протягом 2004–2007 рр. науково-педагогічними працівниками Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів підготовлено 19 електронних видань, інформація про них також представлена на порталі Інституту. Для освітян Київщини на порталі Інституту розміщено 34 навчально-методичних блоки з різних спеціальностей для організації підвищення кваліфікації педагогів регіону за дистанційною формою навчання.

Для здійснення дистанційного навчання у регіоні розроблено пакет нормативно-правових документів: Концепція діяльності центру дистанційного навчання, Положення та Програма розвитку дистанційного навчання педагогів Київщини на 2006–2010 рр., Положення про тьютора та організатора в системі підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання. Із вищезазначеними документами можна ознайомитися на порталі Інституту в рубриці «Нормативно-правові документи». 17 січня 2007 р. Вченою радою Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти АПН України розглянуто роботу Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів з питання дистанційного навчання педагогічних працівників. Систему роботи Інституту з даного питання схвалено та рекомендовано до впровадження в обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти України.

Здійснюється системна підготовка педагогічних та методичних кадрів із організації дистанційного навчання та проектування професійно орієнтованих дистанційних курсів і програм, які впродовж 2005–2007 рр. пройшли 97 освітян. Важливим чинником у створенні інформаційно-навчального середовища системи освіти Київської області є функціонування з 2006–2007 н. р. у 21 районного (міського) центру дистанційного навчання та відкриття ще близько 50 таких центрів у 2007–2008 н. р., що дасть змогу збільшити доступ до джерел інформації та навчання, в першу чергу, педагогічним і бібліотечним працівникам, учням сільських шкіл.

У полі особливої уваги Інституту є питання професійного зростання бібліотекарів та науково-методичний супровід їхньої діяльності. Поступово впродовж останніх п'яти років сформувався постійно діюча система підвищення кваліфікації бібліотекарів закладів освіти Київської області, яка складається із

взаємопов'язаних циклів та охоплює як теоретичну складову, так і практичну (візні семінари-практикуми, тренінги, круглі столи тощо). За останні роки в рамках курсової підготовки слухачів було презентовано високий рівень діяльності бібліотек методичних кабінетів та кращих бібліотек закладів освіти. Проведено семінари-практикуми: «Модернізація змісту діяльності бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу в умовах інформатизації суспільства» на базі загальноосвітньої школи з поглибленим вивченням інформаційних технологій I–III ст. № 12 та «Організаційно-методичне забезпечення діяльності бібліотек регіональних методичних служб» – на базі Києво-Святошинського методичного кабінету у березні 2007 р., на яких було презентовано роботу бібліотек з упровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій. Результатом проведеної роботи є підвищення рівня професійної майстерності, зростання творчої ініціативи та результативності участі бібліотекарів області у Всеукраїнських та обласних конкурсах фахової майстерності «Шкільний бібліотекар» (з лютого 2005 р. по квітень 2007 р.) та щорічній Всеукраїнській акції «Живи, книго!» (з січня 2003 р. по травень 2007 р.). Відповідно до вимог часу у програму підвищення кваліфікації бібліотечних працівників введено курс «Використання комп'ютерних технологій в освітанських бібліотеках», завдяки чому шкільні бібліотекарі опановують сучасні комп'ютерні технології та вчать працювати з бібліотечними програмами.

У лютому 2008 р. відповідно до запитів бібліотечних працівників області заплановано проведення проблемно-тематичних курсів «Впровадження інформаційних технологій в діяльність бібліотеки». Задоволення потреб в інформації та робота з нею є необхідною умовою у житті сучасного суспільства. Тому одним із головних завдань як бібліотекаря, так і вчителя є формування інформаційної культури учнів та педагогів. У закладах освіти Київщини започатковано програму «Інформаційна культура», що значною мірою сприяє формуванню в учнів навичок роботи з інформацією. Окрім того, організовано постійно діючий консультаційний пункт, на базі якого здійснюється навчально-методичне консультування бібліотечних працівників області.

Освітянські бібліотеки є важливою складовою інформаційно-навчального середовища області, тому з 2007 р. на Київщині роз-

почато реалізацію обласної програми «Шкільна бібліотека», якою передбачено створення єдиного освітньо-інформаційного простору регіону та трансформацію бібліотек закладів освіти області на бібліотечно-інформаційні медіа-центри. Одним із пріоритетних завдань програми є комп'ютеризація шкільних бібліотек та створення сучасних автоматизованих робочих місць для бібліотекарів та користувачів. Позитивним прикладом є досвід роботи бібліотеки СЗОШ I–III ст. № 12 м. Білої Церкви, Києво-Святошинської районної класичної гімназії, ЗОШ I–III ст. № 10 м. Бровари, в яких вже відбуваються реформаційні процеси.

З метою поліпшення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування та оперативності послуг з 10 вересня 2007 р. у бібліотеці КОПОПК розпочато впровадження АБІС «ІРБІС», яка забезпечить бібліотечні процеси, зокрема комплектування, систематизацію, каталогізацію, читацький пошук, книговидачу та адміністрування. Розпочато роботу над створенням баз даних електронного каталогу бібліотеки КОПОПК (понад 200 бібліографічних записів). Впровадження ІКТ у практику роботи бібліотек – це необхідна умова підвищення продуктивності і якості праці бібліотечних працівників, єдина ефективна можливість оперативно забезпечувати інформацією учасників навчально-виховного процесу. У 2005 р. КОПОПК підписано угоду про співпрацю з Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського, що сприятиме формуванню освітнього галузевого ресурсу Київської області. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснює інформаційно-методичний супровід (готує інформаційні бюлетені, списки нових надходжень, бібліографічні посібники, календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і науки); допомагає у комплектуванні бібліотечних фондів через власний обмінно-резервний фонд; науковці Бібліотеки беруть участь у проведенні лекційних, семінарських та практичних занять для слухачів курсів підвищення кваліфікації Київської області.

За останній час зросла кількість матеріалів про передовий педагогічний досвід бібліотекарів області. Матеріали були представлені на обласній педагогічній виставці «Освіта Київщини» (із 4 у 2003–2004 рр. до 23 у 2005–2006 рр.); позитивним є те, що спостерігається тенденція до щорічного збільшення кількості відвідувачів виставки (2003 р. – 2 628 осіб; 2004 р. – 3 125 осіб; 2005 р. – 4 636 осіб);

зростає рейтинг виставкових матеріалів, 42% яких за результатами науково-методичної експертизи занесені до обласного анотованого каталогу «Освіта Київщини: творчі здобутки, перспективні педагогічні ідеї та технології»; створюється електронний каталог та банк матеріалів ППД. Окрім того, розвитку професійної компетентності бібліотекарів Київщини сприяє і функціонування обласної школи передового досвіду. З кожним роком зростає кількість бібліотечних працівників, які є постійними слухачами цієї школи, що свідчить про зацікавленість бібліотечних працівників саме таким закладом, адже участь у роботі ОШППД зараховується як курсове підвищення кваліфікації, що є нововведенням лише на Київщині. За підсумками діяльності школи Інститутом планується видати інформаційно-методичний вісник та серію навчально-методичних посібників.

Інститутом розроблено гнучку систему надання адресної методичної допомоги педагогічним та керівним кадрам області, методистам із бібліотечних фондів та шкільним бібліотекарям. Так, щорічно видається інформаційно-методичний збірник, який є передплатним виданням і виходить накладом 1 200 примірників щомісяця, забезпечуючи інформаційні потреби учасників навчально-виховного процесу майже кожного закладу освіти області. Розгортається видавнича діяльність Інституту: для надання адресної допомоги педагогічним працівникам різних категорій щороку видаються науково-методичні та навчальні посібники, інформаційно-методичні збірники, підручники тощо, яких протягом чотирьох років видано 275 (2003 р. – 52, 2004 р. – 68, 2005 р. – 98, 2006 р. – 57).

З вищезазначеного можна зробити висновок, що діяльність КОІПОПК відповідає сучасним вимогам розвитку національної освіти і спрямована на підвищення професійної компетентності як педагогічних, так і бібліотечних працівників.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Концепція розвитку* системи освіти Київської області на 2008–2012 роки : загальні положення // Програма розвитку системи освіти Київської області 2008–2012 роки : проект : схвалено розпорядж. голови Київ. облдержадміністрації від 16 трав. 2008 р. № 749 / [КОІПОПК]. – [Біла Церква : б. в.], 2008. – С. 8–9.

2. *Положення про мережу* освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України : затв. спіл. наказом

М-ва освіти і науки України та Академії пед. наук України від 30 трав. 2003 р. № 334/31 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2003. – № 21. – С. 27–32.

3. *Рогова, П.* Стратегія розвитку освітянської бібліотечної мережі України / П. Рогова // Бібл. вісн. – 2005. – № 1. – С. 14–19.

УДК 027.7:378.6:37](477.84-25)ГНПУ:001.89

О. Б. Конончук, канд. біол. наук, доцент, директор наукової бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА БІБЛІОТЕКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

Стаття знайомить з основними напрямками та результатами науково-дослідної діяльності бібліотеки Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка. Приділено увагу впровадженню у роботу бібліотеки інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: *Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, проект, фондознавчі дослідження, рідкісне видання, електронний каталог, віртуальна бібліотека, електронний формуляр читача, соціологічні опитування.*

Головна мета діяльності бібліотеки вищого навчального закладу – забезпечення навчально-виховного процесу підготовки висококваліфікованих фахівців, інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи, розвитку освітянської галузі з метою наближення вищої школи України до європейського освітнього простору. Саме це спонукає сучасну бібліотеку здійснювати наукові розробки, спрямовані на удосконалення структури та змісту власної діяльності.

У Законі України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» зазначено, що організація науково-дослідної, науково-бібліографічної та науково-методичної роботи є основним напрямом роботи кожної бібліотеки. Трансформації зазнали погляди на функції книгозбірень і характер їхньої роботи. Саме науково-дослідна робота стає базовою у науково-методичній, навчальній, виховній діяльності